

Putinovi žoldnéři 2013–2024

Wagnerovci a další soukromé vojenské společnosti

Autor

Mark Galeotti je odborník na bezpečnostní politiku, spisovatel a publicista, který dříve působil v akademické i soukromé sféře a ve státní správě. Dnes jako specialista na Rusko stojí v čele poradenské společnosti Mayak Intelligence, je čestným profesorem Katedry slovanských a východoevropských studií na University College London a externím spolupracovníkem londýnského geostrategického institutu RUSI a Ústavu mezinárodních vztahů v Praze. Napsal více než třicet knih, včetně titulů *Putinovy války: od Čečenska po Ukrajinu* (2022, česky 2023) nebo *Zrození z války: vojenská historie Ruska od jeho počátků po dnešek* (2024, česky 2025), které vyšly v nakladatelství Osprey.

Ilustrátor

Johnny Shumate pochází z Nashvillu v americkém státě Tennessee a žije se jako ilustrátor na volné noze. Ilustraci se věnuje od roku 1987, kdy absolvoval Austin Peay State University. Za své největší vzory považuje Anguse McBridea, Dona Troianiho a Édouarda Detailleho.

Mark Galeotti

Putinovi žoldnéři 2013–2024

Wagnerovci a další soukromé
vojenské společnosti

ILUSTROVAL JOHNNY SHUMATE

Grada Publishing

Mark Galeotti

Putinovi žoldníci 2013–2024

Wagnerova skupina a další soukromé vojenské společnosti

Z anglického originálu

Putin's Mercenaries 2013–2024

přeložil Jan Syka

Vydala Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 10611. publikaci

Odpovědný redaktor Petr Somogyi
Sazba Jaroslav Kolman
Počet stran 64
První vydání, Praha 2026
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Osprey Publishing, 2025
Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2026

This translation of Putin's Mercenaries 2013–2024 is published by Grada Publishing, a. s. by arrangement with Osprey Publishing, part of Bloomsbury Publishing Plc.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978–80–271–6045–7 (ePub)

ISBN 978–80–271–5311–4 (pdf)

ISBN 978–80–247–3336–4 (print)

OBSAH

HISTORICKÉ KOŘENY	4
Žoldněři v dobách moskevského knížectví a carské říše Od Learmontha k Lermontovovi Kozáci	
PUTINOVA ÉRA	10
Koncept „soukromých vojenských společností“	
WAGNEROVCI NA DONBASU	11
Jevgenij Prigožin Dmitrij „Wagner“ Utkin Vznik Orchestru Pacifikace separatistických velitelů Boje o Debalcevo (2015) Spojení s GU a struktura wagnerovců jako soukromé armády Carští vlci Personální složení Typické složení útočného oddílu Wagnerovy skupiny	
SYRSKÉ DOBRODRUŽSTVÍ	21
Slovanský sbor Wagnerovci na scéně Palmýra (2016 a 2017) Jak vydělat peníze Šojgu vs. wagnerovci Konkurence: soukromé vojenské společnosti Redut a Patriot Chišám: wagnerovci pod americkou palbou	
ZLATO V AFRICE	31
Súdán (od roku 2017) Středoafriická republika (od roku 2018) Libye (od roku 2019) Mosambik (2019–2020) Mali (od roku 2021) Burkina Faso (od roku 2024) Epizody ve Venezuele (2019 a 2024)	
INVAZE NA UKRAJINU	41
Kde sehnat lidský materiál? Prapor Spaniola Návrat wagnerovců na Donbas „Projekt K“: nábor trestanců Cesta ze stínu do „mlýnku na maso“ (2022–2023) Skupina Rusič Bachmut neboli Stalingrad v malém Prapory Achmat Porušený slib	
VZPOURA	51
Šojguova pomsta Obsazení Rostova „Pochod spravedlnosti“	
BUDOUCNOST	58
Putinovy podmínky Poslední let business-jetu RA-02795 Expediční dobrovolnický útočný sbor Africký sbor	
VÝBĚR POUŽITÉ LITERATURY	63
REJSTŘÍK	64

Putinovi žoldněři 2013–2024

HISTORICKÉ KOŘENY

PROTĚJŠÍ STRANA

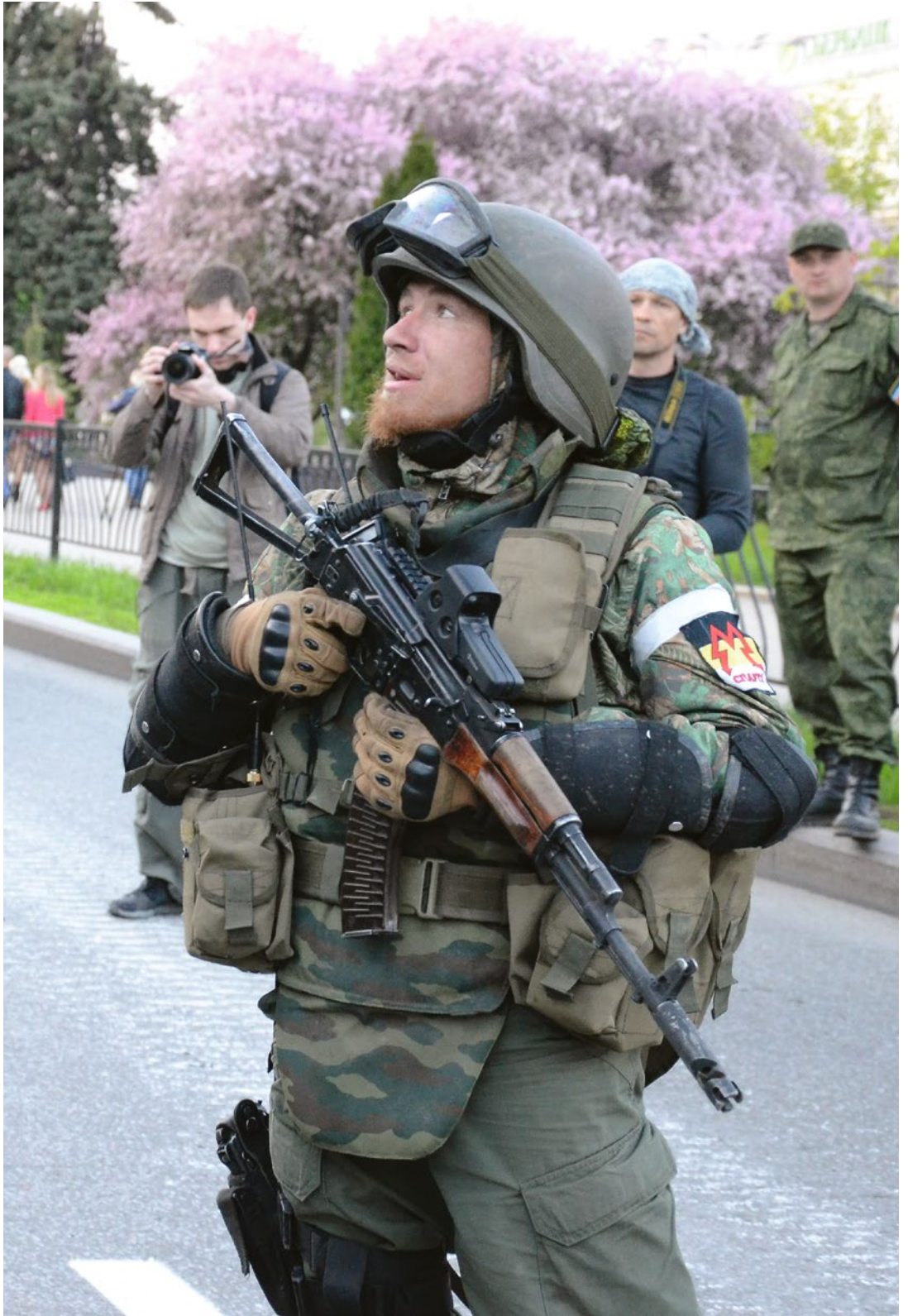
V moderní ruské historii došlo k nasazení žoldněřů po anexi Krymu v roce 2014 a během následných tajných intervencí na Donbasu na východní Ukrajině. Kreml si musel vynutit poslušnost a podřízenost řady proruských separatistických milic působících v Doněcké a Luhanské oblasti, o které se vedly boje s ukrajinskou vládou. Jednou z těchto milic (asi tou nejznámější kvůli obvinění z válečných zločinů) byl doněcký batalion Sparta, jehož velitel Arseň „Motorola“ Pavlov je zde na fotografii z května 2015. Tento bývalý armádní důstojník má na sobě kompletní moderní vybavení. Všimněte si bílého polního rozpoznávacího znamení – pásky nad nášivkou na levém nadloktí. Nášivka nese znak praporu: červené „šipové M“ umístěné na vodorovných černých, žlutých a bílých pruzích. Pavlov byl v říjnu 2016 zavražděn, pravděpodobně žoldáky Wagnerovy skupiny jednajícími na rozkaz Kremlu. [Andrey Butko, Wikimedia Commons CC 3.0]

Žoldněři v dobách moskevského knížectví a carské říše

Když Vladimir Putin v únoru 2022 nařídil invazi na Ukrajinu, nikdo nepředpokládal, že se už během několika měsíců bude v některých nejtěžších bitvách spoléhat na žoldněře a nikoliv na ruské pravidelné síly. Armády mnoha států ovšem byly částečně nebo dokonce zcela složeny z žoldněřů již od středověku a několik zemí má stále mezi své pravidelné jednotky zařazeny i jednotky rekrutované v zahraničí (pozoruhodnými příklady jsou britská brigáda Gurkhů a francouzská cizinecká legie). Ruská armáda je jednou z těch, pro kterou představují vojáci verbovaní v zahraničí zvláště silnou historickou tradici. V 17. století se carové stále museli spoléhat zejména na zkorumpovaný a často vzpurný sbor pěších střelců (*strělcy*). Jinak disponovali jen relativně nízkým počtem pluků složených převážně z domácích vojáků, ale silně závislých na cizozemských žoldněřských velitelích. Tyto jednotky nejenže měly proměnlivou kvalitu, ale takováto praxe brzdila i možnosti rozvoje domácího důstojnického sboru.

Najímání žoldněřů mělo pro ruské vládcy historicky několik výhod. Žoldněři, placení ústřední vládou, se obvykle odmítali podřízovat ambiciózním regionálním vůdcům v povstáních proti této vládě; poskytovali dovednosti nebo schopnosti, které vojákům domácího původu chyběly; jejich stmelené jednotky zkušených bojovníků mohly být nasazeny rychleji, než mohli být místní rekruti vybaveni, vycvičeni v zacházení se zbraní a zejména secvičeni v kolektivním způsobu boje; a konečně žoldněři nabízeli určitou míru nezávislosti, která carské vládě umožňovala se od jejich počínání distancovat a tudíž je nasazovat i tam, kde by si jednotky domácích odvedenců nasadit netroufla. Všechny tyto faktory přetrvávají do jisté míry v ruské vojenské praxi dodnes.

V pozdně středověkém a raně novověkém moskevském knížectví bylo důstojníků ruského původu s odborným vzděláním a potřebnými zkušenostmi málo, takže od konce 15. století ruští vládcové najímali zahraniční inženýry, dělostřelce a další specialisty. Poptávka byla i po důstojnících nižších hodností, dokonce i po cizozemských poddůstojnících a zkušených řadových vojácích. V čase smrti cara Ivana IV.

Od Learmontha k Lermontovovi

Jedním z typických představitelů žoldněřských emigrantů byl George Learmonth, Skot pocházející z Fife, který se v roce 1610 nechal naverbovat do polských služeb. V roce 1613 se ocitl v řadách kontingentu Skotů a Irů, kteří uvízli v obléhané pevnosti Bělaja. Když se po měsíci houževnatého odporu vzdali, Learmonth stejně jako mnoho jeho druhů změnil stranu a vstoupil do ruských služeb. Připojil se k pluku svého skotského krajana Jacoba Shawa. Později konvertoval k pravoslavné víře a přijal poruštěné jméno Jurij Andrejevič Lermont. Jako *praporščik* bojoval v roce 1618 proti Polákům v bitvě u Možajsku, později se vypracoval do hodnosti kapitána a vedl výcvik ruských vojáků. K rodu, který později založil, náležel i velký spisovatel 19. století Michail Jurjevič Lermontov.

Hrozného (vládl v letech 1547–1584) působilo na Rusi asi 4000–5000 žoldněřů z různých zemí Evropy. Car jeden rok dokonce nechal plenit pobřeží Baltu malou námořní flotilou pod velením dánského korzára.

Zhruba o sto let později, když se car Petr I. Veliký (vládl v letech 1672–1725) ocitl v konfliktu se Švédskem a polsko-litevskou unií (významnými severskými vojenskými mocnostmi té doby), soustředil se i on na najímání vojenských expertů ze západu. Jeho transformace ruské armády začala zřízením nové carské gardy podle západoevropských vzorů, poté v letech 1699–1700 následovalo založení řadových pluků „nového typu“, složených z odvedenců i dobrovolníků. Za jejich vznik do značné míry vděčil zahraničním profesionálům, kteří všem osmi původním jednotkám veleli. V průběhu 18. století vstoupila do carských služeb řada důstojníků z německých knížectví, Skandinávie, Nizozemí, Anglie, Skotska a Itálie, z nichž mnozí se v ruské říši usadili natrvalo. Oni a jejich potomci sehráli ve vývoji ruského vojenství klíčovou úlohu.

Kozáci

Zvláštním případem žoldněřů takříkajíc „z vnitřních zdrojů“ byli kozáci. Šlo o komunitu smíšeného etnického původu, která vznikla v 15. století na tzv. Divokých polích, tedy na stepních pláních tvořících odedávna sporná hraniční území mezi polsko-litevskou unií, moskevským knížectvím a krymským a kazaňským chanátem. Potřeba bránit se v těchto pohraničních oblastech vytvořila bojovnou a silně nezávislou společnost, která byla téměř (i když ne zcela) mimo faktickou moc carů. Postupem času se samostatné kozácké stanice, něco jako opevněná měs-

V roce 1574 přijal Jermak Timofějevič, kozácký ataman a žoldněř, pověření od mocného rodu Stroganovových, aby obsadil území podél řek Tobol a Irtyš, která rodu udělil car Ivan IV. Hrozný. Tím zahájil válku se sibiřským chanátem, jenž si tato území rovněž nárokoval. Disponoval větší palebnou silou – jak je znázorněno na obraze Vasilije Surikova „Jermakovo dobytí Sibíře“ – a jeho vojáci byli ukázněnější a bezohlednější, takže své protivníky rychle porazil. Svým tažením zahájil staletí trvající ruskou expanzi na východ. [public domain]

